

Az Egyiptomi Szfinx titkai

73 méter hosszú, 20 méter magas, egy mély gödörben fekszik és hiányzik az orra – ezek a legjellemzőbb tulajdonságai a gízai Nagy Szfinxnek, a világ talán legrégebbi szobrának. Méltóságteljes oroszlánt formáz, feje az egyiptomi fáraókat idézi a csíkozott, redőzött fejkendővel, melynek elülső két szárnya viselőjének mellkasára hullik. Ez az ún. nemesz.

A Nagy Szfinx már az ókorban is a rejtélyek szimbóluma volt, pedig akkoriban talán még többet tudtak róla. Manapság három fontos kérdés kötődik hozzá:

Kit ábrázol? Mi célból? Mikor keletkezett?

Az ortodox történészek szerint a Nagy Szfinx Hafré fáraót (Kheopsz fiát), a középső gízai piramis „gazdáját” ábrázolja, tehát ő készítette, a szoboróriás közelében lévő két templomhoz használt köveket a gödörben, az ott megmaradt anyagból. Nem is állhatna másutt, mert a halott fáraó őrzőjeként ez a rítusok által kijelölt pontos helye.

Ezzel ellentétben már bebizonyították, hogy a Nagy Szfinx egyáltalán nem Hafrét ábrázolja. Frank Domingo hadnagy, a New York-i rendőrség igazságügyi szakértőjének vezetésével egy kutatócsoport számítógépes modellezéssel összehasonlította a Nagy Szfinx fejét a Kairóban található Hafré szobor fejével (ez utóbbi bizonyítottan a fáraó életében készült). Arra a következtetésre jutottak, hogy a két alkotás modelljének semmi köze sem lehetett egymáshoz. Nemcsak, hogy nem hasonlítanak, de más rassztípusba is tartoznak.

Nincs okunk arra, hogy kételkedjünk a szakértők megállapításában, az egyiptológusok mégis ragaszkodnak a véleményükhöz. Vajon elképzelhető, hogy nincs igazuk? Am ha tévednek, akkor mégis kit ábrázolhat a Nagy Szfinx? A válasz megtalálásához először is körbe kell járnunk a másik két kérdést…

Hogy mi célt szolgál a Nagy Szfinx, azt senki sem tudja. A történészek egy része szerint (bár erről heves viták folynak) a szoboróriás a mellette álló „szfinxtemplomhoz” tartozik, s elhelyezkedése úgy viszonyul hozzá, hogy vagy Aton napisten megtestesítőjeként fogadja az őt megillető kultuszt, vagy pedig a fáraót (Hafrét) jeleníti meg szfinx alakjában, s felajánlja a templomot és az azt övező kultuszt a Napistennek, aki napkorong alakjában égi útja során áthalad felette. Ezzel az elmélettel az a probléma, hogy ha a Nagy Szfinx és a templom között összefüggést feltételezünk, akkor az ókori egyiptomi hagyomány értelmében a két építménynek egyetlen tengely mentén kellene feküdni, márpedig ez nincs így, sőt a templom szinte hátat fordít a Nagy Szfinxnek, ami szintén arra utal, hogy semmi közük egymáshoz.

A másik elmélet szerint a Nagy Szfinx a piramis őrzésének funkcióját látja el. Hasonló (csak jóval kisebb) reliefs más piramisok bejáratánál is találhatóak, s a királyi hatalom oroszlánalakú megtestesülését szimbolizálják. Feladatuk az ország és a fáraó védelme az idegenekkel, azokkal az ellenséges erőkkel szemben, melyek a kozmosz egységét fenyegetik… Persze egy lényeges kérdést ez az elmélet sem tud megválaszolni, nevezetesen a méret rejtélyét. Miért kellett ilyen hatalmas szobrot faragni? Mi lehetett az a hihetetlen erő, amely ellen nem találták elegendőnek a hagyományos méretű szfinxet? Mitől kellett megvédeni a fáraót és az országot? A hivatásos történettudomány semmiféle hatalmas katasztrófáról sem tud Hafré fáraó idejéből. Semmi ilyesminek nem marad nyoma. Sem írásos emlék a pusztításról vagy legalább a megjövendölt tragédiáról, melyről előre tudniuk kellett az egyiptomiaknak, ha egyszer védelmező szfinxet készítettek ellene, sem tárgyi emlékek nem maradtak fent a katasztrófáról.

Legalábbis nem Hafré fáraó idejéből. Egyiptomi legendák szólnak viszont egy sokkal korábbi pusztításról, a nagy özönvízről, amely nagyjából Krisztus születése előtt tízezer évvel söpört végig az ismert világon. Az ókoriak azt is tudni vélték, hogy az akkoriban uralkodó istenek felépítették a Nagy Piramist, melyet az utókor tévesen Kheopsznak tulajdonít, s abban elrejtették összes tudásukat az utókor számára.

Nem volna hát logikusabb feltételezni, hogy a Nagy Szfinx a Nagy Piramisban elrejtett tudást óvta a katasztrófától? Mellesleg közelebb is áll hozzá, mint a középső piramishoz, ezzel is azt sugallva, hogy összetartoznak. Sőt, az is elképzelhető, hogy amikor felépültek, még nem álltak egyéb piramisok a gízai fennsíkon, s ez az elmélet azt is megmagyarázza, miért nem hasonlít a Nagy Szfinx a Hafré fáraóra. Természetesen azért, mert nem őt ábrázolja, állítja néhány kutató. És ezzel elérkeztünk harmadik fontos kérdésünkhöz…

Mikor keletkezett a Nagy Szfinx?

A kérdés vizsgálatakor az egyiptológusok a geológusokkal keveredtek vitába, akik szerint kizárt, hogy a szobor Hafré fáraó korában keletkezett volna. Állításukat a geológusok bizonyítékokkal is alá tudják támasztani. Mint az jól megfigyelhető, a Nagy Szfinx testén kiterjedt erózió nyomai láthatók, márpedig ennek okozásához jelentős mennyiségű csapadék szükséges. Jelentős mennyiségű csapadék pedig csak nedves klímájú helyen esik, és a gízai fennsík körüli sivatag nem nevezhető nedves klímájú helynek. Legalábbis nem most, és nem Hafré fáraó korában. Viszont jóval régebben valóban esett annyi eső a területen, amely ilyen mértékű rombolást vihetett véghez a Nagy Szfinxen. Csak meg kell állapítani, hogy pontosan mikor.

Az elmélet, miszerint a Nagy Szfinx jóval régebbi az egyiptológusok által nekitulajdonított 4500 évnél, először R. A. Schwaller de Lubicz francia matematikus vetette fel, aki 1937 és 1952 között Luxorban olyan matematikai bizonyítékokat keresett, amelyek arra utalnak, hogy az egyiptomi tudomány és kultúra jóval előrehaladottabb és fejlettebb volt, mint azt a mai tudósok gondolják. Schwaller Szent tudomány című könyvében így ír:

„Nyilvánvalóan egy nagyszerű civilizáció előzte meg az ókori Egyiptomon végigseprő özönvizet, s ez ahhoz a feltételezéshez vezet, miszerint Gízában már akkor állt a sziklába faragott Szfinx. Az a Szfinx, amelynek oroszlántesté, a fejét kivéve a vízerózió tagadhatatlan jeleit mutatja.”

A francia matematikus után igazán komolyan Robert Schoch professzor, a Bostoni Egyetem geológusa foglalkozott a Nagy Szfing korával az 1990-es évek elején. Schoch egyetemi professzortól várható óvatos becslést adott közre: szerinte a szobrot Krisztus előtt 5-7 ezer évvel faraghatták. Az egyiptológusok azonban már ennek hallatán is felhőrdültek és (belekontárkodva a geológusok munkájába) azt állították, hogy az erózió nyomait a szél által hordott homokszemcsék okozták. Védekeztek még azzal is, hogy a Kr. e. 7000-5000-ből ránk maradt régészeti leletek az egyiptomi kultúra olyan technikai és társadalmi fejlettségére utalnak, amelyben aligha jöhetett volna létre egy ilyen nagyságrendű szobor, vagy bármi más, ami hasonlóan kifinomult művészi érzékről tanúskodik. Nos, ebben tökéletesen igazuk van. Akkor tehát a geológusok tévedtek volna? Esetleg mindkét tudományág képviselőinek igazuk van, és a Szfinget közel tízezer évvel ezelőtt nem az egyiptomiak építették? Lehetséges ez?

Schoch professzor megunva a támadásokat, nem bonyolódott vitába, és könyvében így ír:

„Újra meg újra elmondták nekem, hogy Egyiptom népei, amennyire tudjuk, sem technológiailag, sem a társadalmi szervezethez értelmében nem álltak olyan szinten, hogy kifaraghatták volna a Nagy Szfinget a predinasztikus időkben; Én azonban geológusként úgy vélem, hogy ez nem az én problémám. Nem akarok kibújni a felelősség alól, de mégiscsak az egyiptológusok és a régészek dolga, hogy kitalálják, kik faragták ezt a szobrot. Ha az én bizonyítékaim konfliktusba kerülnek az ő elméletükkel a civilizáció kezdetét illetően, akkor talán itt az ideje, hogy újraértékeljük az elméletet. Nem azt mondom, hogy a Nagy Szfinget az atlantisziak építették vagy a földönkívüliek. Én csak követem a tudományt oda, ahová elvezet engem. Márpedig ahhoz a konklúzióhoz vezet, hogy a Nagy Szfinget jóval előbb építették, mint ahogy azt korábban gondolták.”

A professzor becslésével azonban nemcsak az egyiptológusok elégedetlenek, hanem néhány más geológus is. John Anthony West szerint például a Nagy Szfing jóval régebbi, mint azt Schoch gondolja. West feltételezése szerint ilyen méretű erózióhoz Egyiptom éghajlata Kr. e. 10 ezer körül volt megfelelő, ebből következik, hogy a Nagy Szfing Kr. e. 10 000 előtt készült. Azt mondja, Schoch professzor számításai akkor bizonyulnának helyesnek, ha a Nagy Szfing a keletkezése óta eltelt időt végig a felszínen töltötte volna. Ám tudjuk, hogy Hafré fáraó óta legalább 3 ezer évig volt eltemetve a homokban. Az utóbbi kétezer évből például ezeröttszáz bizonyosan a homok alatt töltött, védelmezve ezáltal a szél eróziójától.

Hogy eltemetve mennyire rongálódott a Nagy Szfing, arról a geológusok elvitatkoznak egymás közt, a lényeg azonban, hogy a szoboróriás semmiképpen sem keletkezhetett Kr. e. 2500 körül, Hafré fáraó korában. Ha ugyanis így volna, akkor a többi hasonló korú és mészkőből készült építményhez hasonló állapotban kellene lennie. Csakhogy hasonló állapot nem mutatkozik. Arról nem is beszélve, hogy a szél és a víz által okozott erózió nyomai jól megkülönböztethetők egymástól.

A csapadék által kiváltott erózió a kövek felszínén látható mély, függőleges hasadékok és hullámszerű, vízszintes árkok kombinációja, s ez látható a Nagy Szfingen. Schoch szerint ez klasszikus, könnyűbe illő példája annak, hogy mi történik egy mészkőből készült építménnyel, ha évezredekig van kitéve az esőnek.

A szél által hordott homok okozta erózió ettől eltérő. Ez éles szélű, vízszintes csatornákat váj ki az érintett kőzet puhább rétegeiből. Semmilyen körülmények közt nem okozhatja azokat a függőleges hasadékokat, melyek elsősorban a Nagy Szfinget körülvevő partfalon láthatóak. Ezeket csak a falon lefolyó víz alakíthatta ki, amely az óriási mennyiségű lehulló csapadék révén került oda, s vízesésként vonult végig a gízai fennsíkon, le a mélyedésbe, ahol a Nagy Szfing található. Kimosta a kőzet gyenge pontjai, állapította meg Schoch professzor, és hasadékokat alakított ki belőlük, s ez a geológusok számára egyértelmű bizonyíték.

Noha évezredek alatt helyreállítási szándékkal többször hozzáépítettek a Nagy Szfinghez, mégis jól láthatóak az egész testén húzódó hullámszerű hasadékok és árkok. Ezek szintén a víz rombolásának jelei, mivel hosszú időn keresztül erős esőzés érte a hatalmas szobrot, és az oldalain lecsorgó víz ezt eredményezte. A mészkő, amelyből a Nagy Szfinget kifaragták, nem egyenletes összetételű, hanem keményebb és puhább rétegekből áll, melyek közül az erősebb kőzet jobban ellenállt, mint a kevésbé tartós rétegek. Ilyen eróziós képet egyszerűen nem okozhatott a szél által hordott homok, mert az csupán a puhább rétegeket marja ki a kőzetből. Ahogyan Schoch professzor írja A Szfing rejtélye című könyvében:

„Ez teljesen megfelel a csapadék indukálta erózióknak, mely esetben a víz föntről lefelé pusztít. A magasabban fekvő kőzet erősebb, mégis jobban lepusztult, mint egyes kevésbé tartós kőzetek, amelyek lejjebb helyezkednek le, így bizonyos védeltséget élveznek.”

A geológusok tehát biztosak a dolgukban, ám állításuk még tovább fokozza a Nagy Szfing rejtélyét. Ha elfogadjuk harmadik kérdésünkre adott válaszukat, tovább törhetjük a fejünket az első két kérdésen. 12-13 ezer évvel ezelőtt létezhetett-e olyan kultúra a Földön, amely kifaraghatta az óriási szobrot? Vajon abban az időben Egyiptom területén éltek mások is a vadászó és gyűjtögető őslakosokon kívül?

Olyan kérdések ezek, melyek megválaszolásához a tudományon kívül némi fantáziára is szükség van;